

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	20/7-8	7. oktober 2020

Statsbudsjettet 2021 – Orientering om foreløpige rammer for programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk

Kommunal- og moderniseringsdepartementet informerer med dette om forslaget til budsjett for distrikts- og regionalpolitikken for 2021. Departementet sender ut forskrifter, oppdragsbrev, tildelingsbrev og tilskuddsbrev etter at statsbudsjettet er vedtatt i Stortinget. Det kan komme endringer i rammene og i fordelingen av midlene. Dette orienteringsbrevet er et grunnlag for planlegging for 2021.

Regjeringen foreslår at det bevilges om lag 1,35 mrd. kroner under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk, som er en økning på 4,7 pst. fra 2020.

Mål og rammer for 2021

Tabell 1 Mål for programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk

1. Vekstkraftig næringsliv, verdiskaping og attraktive arbeidsmarkeder i regioner og distrikter
2. Regional utvikling over landegrensene og i nordområdene
3. Styrket utviklingskapasitet og velfungerende tjenestetilbud i distriktene

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Regionalpolitisk
avdeling

Saksbehandler
Ellinor Kristiansen
22 24 70 26

Tabell 2 Forslag til bevilgninger på poster under programkategori 13.50 for 2021.
Tall i mill. kroner.

Mål	Post	Betegnelse	Forslag 2021
1	553.61	Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	780,8
	553.62	Kompetansepiloter	16,9
	553.65	Omstilling	99,0
	553.74	Klynger og innovasjon	219,7
2	553.63	Interreg og Arktis 2030	104,5
	553.76	Nordisk og europeisk samarbeid	31,9
3	554.01	Kompetansesenter for distriktsutvikling	32,9
	554.74	Merkur	61,3
	Totalt		1347,0

Innholdet i postene

Mål 1 Vekstkraftig næringsliv, verdiskaping og attraktive arbeidsmarkeder i regioner og distrikter

Kap. 553, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling

Som en del av regionreformen fikk fylkeskommunene i 2020 et større ansvar for mobiliserende og kvalifiserende næringspolitiske virkemidler i regi av Innovasjon Norge og Siva. Vedlegg 1 gir en oversikt over de aktuelle virkemidlene fylkeskommunen kan benytte. Tilskuddet skal bidra til å mobilisere og utvikle et verdiskapende næringsliv.

Regjeringen foreslår en bevilgning på 780,8 mill. kroner. Bevilgningen inkluderer administrasjons- og gjennomføringskostnader for Innovasjon Norges og Sivas forvaltning av ordningene. Hver fylkeskommune har ansvar for å dekke administrasjons- og gjennomføringskostnader for sitt oppdrag til Innovasjon Norge. Departementet vil overføre administrasjons- og gjennomføringskostnader direkte til Siva på vegne av fylkeskommunene. For Siva er det gjort et anslag på administrasjons- og gjennomføringskostnader (se vedlegg 2). Endelig beløp kommer i oppdragsbrevet.

Midlene fordeles til fylkeskommunene etter to komponenter; en distriktsdel og en regionaldel. Den distriktsrettede delen skal utjevne geografiske forskjeller ved å kompensere for ulemper i distriktsområder. Den regionale delen skal legge til rette for vekst og utvikling i hele landet ved at hvert fylke realiserer sitt potensial, basert på muligheter og utfordringer.

Kap. 553, post 62 Kompetansepiloter

Det foreslås en bevilgning på 16,9 mill. kroner i 2021. Kompetanse Norge forvalter ordningen, og tildeler midler til fylkeskommunene i tråd med innvilgede pilotprosjekter.

Kap. 553, post 65 Omstilling

Det foreslås en bevilgning på 99 mill. kroner i 2021 til tilskudd til omstilling i kommuner eller regioner som opplever vesentlig reduksjon i sysselsettingen, og til pilotprosjektet Statens hus.

Det foreslås 83 mill. kroner til omstilling. Forslaget inkluderer 15 mill. kroner i ekstraordinære omstillingsmidler til Andøy kommune. Forslaget inkluderer også 13 mill. kroner til Innovasjon Norge, som er nasjonalt kompetanseorgan for lokal og regional omstilling. Departementet legger fylkeskommunenes innspill om kommuner og regioner som opplever stor reduksjon i antall sysselsatte i hjørnesteinsbedrifter/-næringer til grunn for fylkesfordelingen av rammen. Fylkeskommunene fordeler midlene til omstillingskommuner. Konsekvensene av smitteutbruddet er foreløpig vanskelig å fastslå. Spesielt reiselivsnæringen har mange permitterte. Fylkeskommunene har meldt inn bekymringer for mange kommuner. Regjeringen har satt i verk en rekke tiltak i møte med virusutbruddet: [nasjonale tiltak innført av norske myndigheter for å håndtere koronasituasjonen](#).

Rammene til fylkeskommunene Vestland, Trøndelag, Nordland og Agder foreslås økt med totalt 16 mill. kroner i 2021, og midlene skal gå til pilot Statens hus i kommunene Stad, Orkland, Narvik og Lyngdal i inntil fire år. Piloten er en ordning for å styrke samarbeidet mellom mindre enheter av statlige etater i samme bo- og arbeidsmarkedsregion. Statens hus er et ledd i regjeringens oppfølging av Granavolden-plattformen om statlig lokaliseringspolitik, og ble presentert i Meld. St. 5 (2019-2020) *Levende lokalsamfunn for fremtiden*.

Kap. 553, post 74 Klynger og innovasjon

Posten omfatter det nasjonale klyngeprogrammet Norwegian Innovation Clusters, Innovasjonspartnerskap og Bioøkonomiordningen i Innovasjon Norge og Forskningsbasert innovasjon i regionene (FORREGION) i Forskningsrådet.

Det er foreslått en bevilgning på 219,7 mill. kroner i 2021, fordelt slik:

- Totalt 140,5 mill. kroner til Norwegian Innovation Clusters, Bioøkonomiordningen og Innovasjonspartnerskap i Innovasjon Norge. Innovasjon Norge fordeler midlene mellom programmene. Departementets bevilgning til Bioøkonomiordningen skal bare benyttes i virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte, og være i samsvar med regionale utviklingsstrategier.
- 79,1 mill. kroner til Forskningsbasert innovasjon i regionene (FORREGION) i Forskningsrådet.

Mål 2 Regional utvikling over landegrensene og i nordområdene

Kap. 553, post 63 Interreg og Arktis 2030

Det er foreslått en bevilgning på 104,5 mill. kroner til Interreg, Arktis 2030 og sekretariat for Regionalt nordområdeforum i Vadsø.

2021 er første året i en ny Interreg-programperiode, som varer ut 2027. Bevilgningen skal dekke deltagelse i Interreg-programmene Øresund-Kattegat-Skagerrak (ØKS), Sverige-Norge, Interreg Sverige-Finland-Norge¹, Interreg Nord og Interreg Kolarctic. Det foreslås en bevilgning på 56,1 mill. kroner til disse programmene i 2021. Programmene er under utvikling, og blir godkjent av Europakommisjonen i 2021. Departementet vil komme tilbake til endelig fordeling mellom programmene. Forslaget gjør at den norske statlige finansieringsandelen av Interreg-programmene videreføres på samme nivå som i 2020.

Det foreslås 46,9 mill. kroner til tilskuddsordningen Arktis 2030. Inntil 5 prosent av bevilgningen kan benyttes til å forvalte ordningen. Det foreslås 1,5 mill. kroner for å dekke sekretariat for Regionalt nordområdeforum i Vadsø.

Kap. 553, post 76 Nordisk og europeisk samarbeid

Det foreslås en bevilgning på 31,9 mill. kroner i 2021. Bevilgningen skal dekke deltakelse i Interreg-programmene Nordlig Periferi og Arktis, Østersjøen, Nordsjøen, ESPON, URBACT og Interreg Europe. Programmene er under utvikling og blir godkjent av Europakommisjonen i 2021. Departementet vil komme tilbake til endelig fordeling mellom programmene. I den foreslåtte tildelingen inngår om lag 800 000 kroner til de nasjonale kontaktpunktene for Interreg og ESPON, 500 000 danske kroner til driftstilskudd til Nordisk Atlantsamarbejde (NORA), og 32 100 euro til en nasjonal kontingent for deltakelse i OECD LEED.

Mål 3 Styrket utviklingskapasitet og velfungerende tjenestetilbud i distriktene

Kap. 554, post 01 Kompetansesenter for distriktsutvikling

Det foreslås en bevilgning på 32,9 mill. kroner.

Kap. 554, post 74 Merkur

Det foreslås en bevilgning på 61,3 mill. kroner i 2021. De minste butikkene i de mest perifere områdene skal prioriteres.

¹ Et nytt Interreg-program i Nord-Norge, Nord-Sverige og Nord-Finland. Navnet er ikke besluttet.

Aktørfordeling

Tabellen viser forslag til fordeling av midler på aktør, sammenliknet med budsjettet for 2020.

Tabell 3 Aktørfordeling programkategori 13.50

Forvalter	Saldert 2020	Forslag 2021	Endring 2020–2021
Fylkeskommunene ²	916,7	971,3	54,6
Innovasjon Norge ³	150,2	153,6	3,4
Siva			
Forskningsrådet	79,8	79,1	-0,6
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	30,9	31,9	1,0
Distriktssenteret (inkl. forvaltn. av Merkur)	92,8	94,2	1,4
Kompetanse Norge	16,4	16,9	0,5
Totalt	1286,7	1347,0	60,3

Med hilsen

Anne Karin Hamre (e.f.)
ekspedisjonssjef

Ellinor Kristiansen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg:

- 1) Oversikt over virkemidlene under kap. 553 post 61
- 2) Fylkesfordelinger

² Postene 553.61, 63 og 65, med unntak for rammen til Innovasjon Norge som nasjonalt kompetanseorgan for lokal og regional omstilling.

³ Innovasjon Norges andel av postene 553.65 og 74.

Adresseliste

Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDALE
Distriktssenteret	Skolegata 22	7713	STEINKJER
Innlandet fylkeskommune	Postboks 4404	2325	HAMAR
Innovasjon Norge	Bedriftssenteret		
Agder	Postboks 504	4898	GRIMSTAD
Innovasjon Norge	Postboks 253	3001	DRAMMEN
Buskerud	Bragernes		
Innovasjon Norge	Postboks 253	3001	DRAMMEN
Buskerud og Vestfold	Bragernes		
Innovasjon Norge	Postboks 607	9811	VADSØ
Finnmark			
Innovasjon Norge	Furnesveien 81/83	2318	HAMAR
Hedmark			
Innovasjon Norge	Postboks 7322	5020	BERGEN
Hordaland			
Innovasjon Norge	Postboks 448	0104	OSLO
Hovedkontoret	Sentrum		
Innovasjon Norge	Postboks 166	6001	ÅLESUND
Møre og Romsdal			
Innovasjon Norge	Serviceboks 2540	7729	STEINKJER
Nord-Trøndelag			
Innovasjon Norge	Postboks 488	8001	BODØ
Nordland			
Innovasjon Norge	Kirkegata 80	2626	LILLEHAMMER
Oppland			
Akershus og Østfold	Postboks 448	0104	OSLO
Innovasjon Norge	Sentrum		
Oslo			
Innovasjon Norge	Postboks 8034	4068	STAVANGER
Rogaland			
Innovasjon Norge	Postboks 52	6861	LEIKANGER
Sogn og Fjordane			
Innovasjon Norge	Postboks 4330	7417	TRONDHEIM
Sør-Trøndelag			
Innovasjon Norge	Fylkesbakken 6	3715	SKIEN
Telemark			
Innovasjon Norge	Postboks 6304	9293	TROMSØ
Tromsø			
Innovasjon Norge	Postboks 13	1713	GRÅLUM
Østfold			

Kompetanse Norge	Postboks 236 Sentrum	0103	OSLO
Møre og Romsdal fylkeskommune	Postboks 2500	6404	MOLDE
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048	BODØ
Norges forskningsråd	Postboks 564	1327	LYSAKER
Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	STAVANGER
SIVA - Selskapet for industrivekst SF	Postboks 1253 Torgarden	7462	TRONDHEIM
Troms og Finnmark fylkeskommune	Postboks 701	9815	VADSØ
Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2560	7735	STEINKJER
Vestfold og Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Vestland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Viken fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG

Vedlegg 1: Oversikt over virkemidlene fylkeskommunen kan benytte over kap. 553, post 61 mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling

Følgende virkemidler kan kun brukes innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte:

- *Distriktsrettede risikolån* kan gis til toppfinansiering av antatt lønnsomme investerings- og utviklingsprosjekter som er vanskelige å finansiere i det private kredittmarkedet. Lånene kan innvilges både til nyetableringer og etablerte bedrifter.
- *Distriktsrettede garantier* for driftskreditt og unntaksvis for lån gis også til bedrifter som mangler pantesikkerhet for lånefinansiering i bank.
- *Investeringsstilskudd* kan gis til fysiske investeringer som produksjonslokaler eller -utstyr, og gis primært til små og mellomstore bedrifter.
- *Bedriftsutviklingstilskudd* kan gis til rådgivningstjenester, kompetansetiltak og forprosjekter, primært til små og mellomstore bedrifter.
- *Distriktsrettet etablerertilskudd* til markedsavklaring og kommersialisering kan gis til gründere og grupper av etablerere, for eksempel etablererveiledning. Viktige tildelingskriterier er at forretningsideen representerer noe vesentlig nytt regionalt, og at grunderen har ambisjoner om å utvikle en vekstbedrift.

Følgende virkemidler kan brukes over hele landet:

- *Landsdekkende etablerertilskudd* til markedsavklaring skal støtte gründere som har ideer med stort vekstpotensial. Tilskuddet kan brukes til å utvikle egen kompetanse, kjøpe kompetansetjenester av andre, tilpasse produktet eller tjenesten til markedet eller som sikkerhet for å innhente mer kapital.
- *Næringshageprogrammet* tilbyr utviklingsorienterte bedrifter tilgang til felles lokaler, kompetanse, nettverk og et faglig og sosialt fellesskap. Målgruppen er i hovedsak kunnskapsbedrifter. Det er et mål at alle næringshagene skal ha målbedrifter innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte.
- *Inkubasjonsprogrammet* skal bidra til at gode ideer identifiseres, videreutvikles og kommersialiseres til nye vekstbedrifter, og til å gi vekst i etablerte bedrifter. Siva tildeler midler til innovasjonsmiljøer og aktører som forsknings- og kunnskapspark, innovasjonsselskaper og inkubatorer.
- *Mentortjenesten for gründere* skal gi økt kunnskap om forretningsutvikling og vurdering av markedsmuligheter. Bedriftene må være i utviklings- eller markedsintroduksjonsfasen og ha ambisjoner om vekst utover sitt lokale marked.
- *Bedriftsnettverk* er et tilbud til små og mellomstore bedrifter med vekstambisjoner som ønsker å etablere forpliktende samarbeid for å styrke innovasjonsevne og konkurransekraft.

Fylkesfordeling av kap. 553 post 61, 63 og 65

Fylke	2021				553.61	553.63		2020		
	553.61 ¹	553.63 ³	553.65	Ramme 2021		553.65	Ramme 2020	Endring fra 2020 uten Interreg		
Viken	43,3			43,3	41,6		14,1	2,0	57,7	-0,28
Oslo	29,3			29,3	28,6		1,3		29,9	0,67
Innlandet	94,4		8,5	102,9	93,4		4,5	5,0	103,0	4,46
Vestfold og Telemark	42,1		8,0	50,1	41,6		2,7	9,0	53,3	-0,53
Agder	36,2			36,2	34,9		2,7		37,6	1,30
Rogaland	28,0		4,5	32,5	26,7		0,0	5,0	31,7	0,84
Vestland	105,1			105,1	99,4		0,0		99,4	5,68
Møre og Romsdal	57,1		4,0	61,1	55,4		0,0	4,0	59,4	1,68
Trøndelag	93,3		9,0	102,3	92,4		8,9	6,0	107,3	3,89
Nordland ²	114,3		24,0	138,3	112,3		7,4	9,0	128,7	16,96
Troms og Finnmark ³	121,9	46,9	12,0	180,8	121,1	45,5	12,8	12,0	191,4	2,21
Siva ⁴	15,8			15,8	15,8				15,8	0,00
Innovasjon Norge			13,0	13,0				14,0	14,0	-0,95
Sekretariat Regionalt nordområdeforum		1,6		1,6		1,5			1,5	0,05
Interreg		56,1								
Pilot statens hus			16,0	16,0						
Totalt	780,8	104,6	99,0	984,4	763,3	47,0	54,4	66,0	930,7	

1. Midlene fordeles til fylkeskommunen med en distriktsdel og en regional del. Den distriktsrette delen skal utjevne geografiske forskjeller ved å kompensere for ulemper i distriktsområder, og utgjør mesteparten av bevilgningen (om lag 70 pst).
2. I bevilgningen til Nordland over kap. 553, post 65 inngår 15 mill. kroner i ekstraordinære statlige omstillingsmidler til Andøy kommune.
3. I rammen inngår kun Arktis 2030. Det er ikke foretatt en fylkesfordeling av Interregmidlene på 63 posten.
4. Vi har i denne beregningen holdt Sivas administrasjons- og gjennomføringskostnader konstante på 15,8 mill. kr, men dette beløpet vil bli endelig fastsatt i dialog med fylkeskommunene og Siva.